

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 1C0339

EDUCATION SCIENCES

Received: October 2010
Accepted: January 2011
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

Melek Savaş

Mehmet Turan

Firat University
mturan@firat.edu.tr
Elazig-Turkey

**OKULÖNCESİ ALTI YAŞ GRUBU ÖĞRENCİLERİN SAHİP OLDUKLARI KELİME SERVETİNİN
İNCELENMESİ**

ÖZET

Araştırmanın amacı, okul öncesinde öğrenim gören 6 yaş grubu öğrencilerin sahip oldukları kelime servetini çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesidir. Araştırmanın verileri görüşme türlerinden yapılandırılmamış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırma Elazığ ilinde üç okulda, toplam 30 okul öncesi 6 yaş grubu öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Araştırma sonucunda araştırmaya katılan 30 okul öncesi öğrencinin araştırma süresince toplam 49677 harf-ses kullandıkları tespit edilmiştir. Araştırma sürecinde öğrenciler en fazla A, E, R, İ, N ve M seslerini, en az J, F, Ö, C, P seslerini kullanmışlardır. Öğrenciler en fazla 'ben' kelimesini tekrar etmişlerdir. Yine sık kullandıkları kelimeler arasında 'orada, bir, çok, var, sevmek, anne, olmak, baba, biz' kelimeleri yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları kelimelerde başlangıç harfine göre sahip oldukları kelime servetlerine göre öğrencilerin en fazla 'A ve E' sesi ile başlayan kelimeleri kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin en az 'J ve I' sesi ile başlayan kelimeleri az kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin sahip oldukları kelime servetlerinde aile eğitim durumunun önemli bir faktör olduğu da tespit edilmiştir. Anne ve baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin kelime servetinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kelime Serveti, İlk Okuma Yazma Öğretimi,
Ses Grubu, Okulöncesi, 6 Yaş Grubu

**ASSESSMENT OF WORD POWER OF AGE GROUP OF SIX STUDENTS IN THE PRE-SCHOOL
TIME**

ABSTRACT

This research aims assessment of word power of age group of six students in the pre-school time in terms of variable point of view. This research interview datas were collected by unstructured interview technique from species of negotiations. This Research was conducted for total 30 pre-school students at three schools in the province of Elazığ. At the end of study, during the research, it is confirmed that 30 pre-school students participated in the research used total 49677 letters. In the research process, students used the sounds of **A, E, R, İ, N** and **M** more than the other letters. And in the same process, students used the sounds of **J, F, Ö, C, P** less than the other letters. Students were mostly repeated the 'me' word. In addition, most frequent use of the words 'there, one, too, have, love, mother, be, father, we' are the words. According to the first letter of the word used by the students who have participated to the research it was seen that they have most used the words which starting with 'A and E' letters. The words started with the sound of 'j and I' are the least used ones by students. Also, it was determined that the status of family education was an important factor for their word power. The students who have mother and father with a high educational level, was found to have more word power.

Keywords: Word Power, First Grade Literacy Program, Sound Groups,
Pre School, 6 Age Group

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Eğitim, davranış değiştirme süreci olarak adlandırılmakla birlikte, bu süreci insan yaşamı açısından en anlamlı kılan unsur, bireyin okuma yazma becerisi kazanmasıdır. Okuma ve yazma, bireyin gerek sosyal yaşamında gerekse okul yaşamındaki başarısında oldukça önemli bir beceridir. Bu becerinin işlevsel olarak kazanılması ilköğretimin birinci sınıfında olmakta; becerinin kullanılması ve geliştirilmesi ise tüm yaşam boyu devam etmektedir.

Senemoğlu (2002) öğrenmeyi; büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişimlere atfedilmeyecek yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişim olarak tanımlamaktadır. Öğretme, öğrenmeye rehberlik etkinliği olarak tanımlanabilir. Başarılı bir öğretme etkinliğinin gerçekleşmesi için, öğrenci ve öğretmende bulunması gereken özellikler vardır. Öğrenci öğrenmeyi arzulamıyorsa, öğretmenin görevi öğrencinin öğrenmeye karşı ilgisini uyandırmak ve bunun için gerekli ortamı sağlamaktır. Bunlara ek olarak öğrenmenin gerçekleşmesinde fiziksel ortam da çok önemlidir. Öğretmen derse hazırlıklı gelmeli, sınıf ortamını eğitim-öğretime uygun olarak düzenlemeli; empati kurabilmeli, düzenli, temiz ve neşeli olmalıdır. Okul-aile işbirliği sağlanarak velilerin katkısına olanak tanınmalıdır. Var olan eğitim sisteminde kullanılacak programın içeriği de öğrenmenin istendik şekilde gerçekleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Tüm bu öğrenim sürecinde etkileşim ve iletişim sonucu dilsel öğretimi gerçekleşmektedir.

Eğitimle insan, bir yönüyle düşünmeyi geliştirebilmeyi amaç edinmiştir. Düşünme yeteneğini geliştirebilmek için ise insanların en başta okuma yazmayı tam olarak öğrenmiş olmaları gerekmektedir. Bundan dolayı da ilk okuma yazmanın önemi çok büyüktür. Okuduğunu anlayabilme, anladığını ifade edebilme, okuduğunu yorumlayabilme ve kendi fikrini üretebilme, okuma yazmayı iyi bilmeye bağlıdır.

1.1. Problem Durumu (State of Problem)

Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmış bir toplum haline gelebilmek yeterince iyi yetişmiş ve yetiştirilmiş insan gücüne sahip olmayı gerektirmektedir. İyi yetişmiş insan gücünü sağlayabilmek, eğitim programlarının birbirini takip edici ve tamamlayıcı bir zincir halinde hazırlanıp uygulanmasına bağlıdır. İlk okuma yazma programı ise bu halkaların temelini oluşturmaktadır. Birey okul hayatına ilk okuma yazma öğretimi ile başlar. Bireyin tüm yaşamındaki akademik benlik başarısını, ilk okuma yazma öğretimindeki ilgisi ve başarısı etkilemektedir.

Eğitim programlarının birbirini takip edici ve tamamlayıcı nitelikte olması yetişmiş insan gücü ihtiyacının karşılanabilmesi açısından önemlidir (Uğuz, 2006). Eğitim seviyesi yüksek, okur-yazar insanların oluşturduğu bir toplum, kalkınmış ve çağdaş bir toplumdur. Bunun da ilk adımını ilk okuma yazma öğretimi oluşturmaktadır.

İlk okuma-yazma öğretiminde genel hedef, çocuğun yaşamı boyunca kullanacağı okuma ve yazmanın temel becerilerini kazanabilmesidir. Okuma ve yazma öğretimi ile kazandırılacak olan beceri ve alışkanlıkların niteliği, kişinin gelecekteki başarısını ya da başarısızlığını büyük ölçüde etkileyecektir. Okuma yazma, bir yandan, insanlığın birikmiş deneyimlerini eski kuşaklardan yeni kuşaklara aktarmaya yararırken, öte yandan, yaşayan kuşaklar arasında önemli ve son derece etkili bir haberleşme, anlaşma aracı niteliğindedir (Öz, 1998).

Okur-yazarlığın ilk adımı olan ilk okuma yazma öğretiminin temeli, bireyde nasıl olursa tüm öğretim hayatı da ona göre şekillenecektir. Sağlam bir temel oluşturmak ve bireyi üst öğretilere hazırlamak için ilk okuma yazma öğretimine önem verilmeli, tüm beceriler üzerinde durularak bireyin doğru öğrenmesini ve bu dönemi başarılı geçirmesi sağlanmalıdır.

Çocuğa verilen ilk okuma yazma öğretimi, onun akademik benlik tasarımını geliştirecek, okumayı sevmesini sağlayacak, onu kitaba

yaklaştıracak ve ona öğrenmeyi öğretecek şekilde olmalıdır. Bu öneminden dolayı, uygulanmakta olan ilk okuma yazma öğretimi programlarına eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşılmalı, eksik ya da yanlış tarafları varsa yeniden düzenlenmeli ya da program değiştirilmelidir (Gülbaş, 2008).

Yeni ilköğretim programının hazırlanmasıyla birlikte ilk okuma yazma programı değişmiş ve buna dayalı olarak öğretim materyalleri ve ders kitapları yeniden düzenlenmeye gidilmiştir. Bu yönüyle öğretim materyalleri, araç-gereç ve ders kitaplarının öğrencilerin sahip oldukları kelime servetleri dikkate alınarak düzenlenmesi ve gözden geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca ses temelli cümle yönteminde kullanılan ses gruplarının tekrar gözden geçirilmesi daha etkili ve verimli bir okuma yazma öğretim sürecinin yürütülmesi açısından bu araştırma büyük önem taşımaktadır.

1.2. Çalışmanın Amacı (Aim of Study)

Öğrencilerin, ilk okuma yazma öğrenmesi bütün hayatı boyunca, sadece Türkçe derslerinde değil, diğer derslerde de akademik başarılarını kuvvetle etkiler. Ayrıca öğrencinin daha anlamlı, hızlı okuyabilmesi, okuryazar hale gelebilmesi için hazırlanacak öğretim materyalleri, ders araç ve gereçlerinde kullanılacak kelime listeleri oluşturarak öğrencilerin daha aktif bir şekilde okur-yazar hale gelmelerini sağlamak büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada okul öncesinde öğrenim gören 6 yaş grubu öğrencilerin sahip oldukları kelime servetini çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Çocukların sahip oldukları kelime serveti nelerdir?
- Çocukların anne eğitim durumuna göre kelime serveti arasında fark var mıdır?
- Çocukların baba eğitim durumuna göre kelime serveti arasında fark var mıdır?
- Çocukların kelime servetinde baskın olan seslere göre kelime grupları nelerdir?
- Çocukların sahip oldukları kelime servetinin harflere göre dağılımı nasıldır?

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Temel bilgi edinme yollarının başında gelen okuma ve yazma, öğrencilerin okul hayatında önemli bir yere sahiptir. Öğrencinin okuldaki öğretim yaşamı okuma yazmayla başlamakta ve öğretim hayatı boyunca da devam etmektedir. İlk okuma yazmayla başlayan bu süreç müfredatın içeriği doğrultusunda yapılmaktadır. Müfredatta yer alan ilk okuma yazma öğretimi bu sürecin belirleyicisidir.

Okuma, günümüzde en temel bilgi edinme yollarının başında gelmektedir (Çelenk, 2003). Okuma uzmanları, okuma sözcüğüne değişik anlamlar yüklemişlerdir (Özdemir, 1995). Bunlardan Ünalın (2001) okumayı, bir yazıyı, kelimeleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve diğer öğeleriyle görme, algılama ve kavrama eylemi olarak tanımlamıştır.

Yazma; düşünceyi, duyguyu, olayı yazı ile anlatma olmakla birlikte (Demirel, 1999), algısal ve pisko-motor yanları yüksek düzeyde olan bir beceridir. Yazmak insan için bir ihtiyaçtır. Birinci sınıf öğrencilerinin yazma becerilerini geliştirmek için öğrencilere bu ihtiyacı hissettirir yaşantılar düzenlemelidir (Gün, 2006). Yazının insan hayatı için önemi büyüktür ve bireyin akademik benlik tasarısına katkısı oldukça fazladır. Örneğin; yazı, insan hafızasının gereksiz doldurulmasını engeller. Gözü ve akli erken yaşlanmaktan korur. Düşüncenin işlenmesine, yaratıcılığın artmasına ve fikirlerin olgunlaşmasına yarar.

Duyguları, düşünceleri, izlenimleri başkalarına iletmek için çizerek oluşturulan işaret ve şekiller bütünü ve bir iletişim yolu olan yazı öğrencilerin dinledikleriyle okuduklarını anlamaları ve zihinde yapılandırmalarını gerektirmektedir. Bu yapılandırmanın ilk adımları da ilk okuma yazma öğretimi ile başlar ve hayat boyu devam eder. Bundan dolayı da okuma ve yazma becerisinin etkili ve nitelikli gerçekleşebilmesi ve sürecin kazanımları için ilköğretimin önemli bir yeri vardır.

İlk okuma yazma öğretimi ilköğretimin temelini oluşturmaktadır. Çocuklar ilk okuma yazma çağına geldiklerinde adadillerini kuralsız olarak ailelerinde ve yakın çevrelerinde öğrenmişlerdir. Adadillerini düzenli ve kurallı kullanmaya ilk okuma yazma ile başlarlar.

İlköğretim okulları birinci sınıfları, öğrenim hayatına yeni başlayan çocukların ilk bilgi ve becerileri kazandığı öğrenciliğe alıştığı bir çevre olması, ev, okul ve çevre arasında bir köprü kurması bakımından özel bir önem taşımaktadır (Nargül, 2006). Bu önemden dolayı da okuma yazma öğretimi, ilköğretim okullarının birinci sınıflarında birkaç aya sığdırılan bir çalışma olarak düşünülemez. Okuma yazma becerisinin geliştirilmesi, ilk okuma yazma becerisi kazanıldıktan sonra da devam eder. İlköğretimde temel amaç öğrencilerin tümünde işlevsel bir okuma yazma seviyesi oluşturmaktır.

İlk okuma yazma öğretimi, öğrencilerin zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinde önemli değişmelere neden olmaktadır. Okuma yazma yalnızca önemli mesajları alma ya da aktarma işlemi değil, aklın gelişmesine en büyük katkıyı sağlayan yüksek düzeyli zihinsel işlemlerdir. Okuma ve yazma becerileri ile öğrencilerin zihinsel becerileri ölçülmektedir. Bu bağlamda okuma ve yazmanın ilk amacı öğrencilerin bireysel ve zihinsel becerilerini geliştirmektir. Okuma yazma bir ülkenin kalkınmasının en önemli anahtarıdır. (Güneş, 2004).

İlk okuma yazma öğretiminde hedef, çocuğa sadece okuma yazma becerisini kazandırmak değil, hızlı, doğru, akıcı kısaca nitelikli bir okuma becerisi oluşturmak ve anlayarak okuma, okumaktan zevk alma, kurallarına uygun işlevsel yazma beceri yeteneğini kazandırma ve geliştirme olmalıdır. Okuma sistemli bilgi edinmenin, farklı bakış açıları kazanmanın, doğru ve sağlam sonuçlara varabilmenin temelini oluşturur (Nargül, 2006).

MEB (2005), ilk okuma yazma öğretiminin amacını şu şekilde belirtmiştir: Günümüzün ve geleceğin öğrencilerinin yetiştirilmesinde, ilk okuma yazma öğretiminin amacı; sadece okuma ve yazma gibi becerilerin kazandırılması değil, aynı zamanda düşünme, anlama, sıralama, sorgulama, sınıflama, ilişki kurma, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin de geliştirilmesini içermektedir. Bu süreçte Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, iletişim kurma, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi yaşam boyu sürdürme gibi becerilerin de geliştirilmesi beklenmektedir. Buradan hareketle, ilköğretim birinci sınıftan itibaren etkili bir okuma-yazma öğretimini gerçekleştirmek; düşünen, anlayan, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi kullanabilen ve sorun çözebilen bireyleri yetiştirme amaçlanmıştır.

Birinci sınıf öğrencileri hatırlamadan çok, öğrendiklerini depolamaktan hoşlanırlar. Okulun ilk günlerinden itibaren çocuklara hafızaları ve yapmaları gereken bilgi ve beceriler ne kadar iyi öğretilirse, onlar ilk okuma yazmayı o kadar kolay ve çabuk öğrenebilirler (Akyol, 2005). Orhan (2007)'e göre; bu yaş çocuğu gördüğü eşya ve olayları çözümleyemez. Onun için öğrenme konuları üniteler halinde bir bütün olarak düzenlenmelidir. Birinci sınıf çocuğunun bir diğer özelliği de somut düşünmesidir. Dikkati dağınıktır, çabuk yorulur. Bu nedenle derslerde dikkatini dağıtmayıp canlı tutacak bilgisayar gibi çeşitli araçlar ile oyun, dramatizasyon, masal ve öykü dinleme vb. etkinliklere yer verilerek dersler renklendirilmelidir.

İlköğretimde "okuma, yazma ve aritmetik ile ilgili becerilerin kazanılması" birinci sınıf basamağında belirtilen en önemli gelişim görevidir. Bu üç temel becerinin en üst seviyede kazanılmasında çocuğun

hazır bulunuşluk düzeyine gelmiş olması gerekir. Hazır bulunuşluk olgunlaşmadan daha geniş bir kavram olup bireyin belli davranışları yapmaya hazır olmasıdır. Çocuklarda henüz somut düşünce hâkim olup, korunum ilkesi ile ilgili sorunlar bulunur. Ancak çocuklar duyu organları ile duyumsadıkları olaylar ve eşyalar üzerine çok boyutlu düşünce geliştirirler (Çelenk, 2004). Öğretmenler birinci sınıf çocuğunun zihinsel gelişimini dikkate alarak yaptıkları çalışmalarda öğrencinin daha başarılı ve kalıcı olarak öğrenmesini sağlayabilirler. Öğrenci kendinden bekleneni bilmeli, öğreneceği konuya ve beceriye dikkatini yoğunlaştırabilmelidir. Bu da öğretmenin öğrencinin özelliklerini ve kapasitesini bilmesiyle yakından etkilidir.

Ekonomik, sosyal ve fiziksel farklılıklarından dolayı oluşan gelişimsel sorunlar aile ve okul işbirliği ile hoşgörüyle çözüme kavuşturulmalıdır. Bu dönem çocukların kendileri dışındaki bireylere kendilerini kabul ettirme süreci olduğu için ayrıca önem taşımaktadır. Okulun ilk günlerinde farklı düzeylerde karşılaşılan duygusal yoğunluklar birinci sınıf öğretmenin, insani ilişkilerine dayanarak veya insanı merkeze alan bir yaklaşımı benimsemesiyle aşılabılır (Akyol, 2005). Birinci sınıf çocuğunun duyguları ani iniş çıkışlar gösterir. Bu sınıf öğrencileri duygu yönünden gelişme halindedir. Duygularının etkisi altında kalarak düşünür ve ona göre davranır. Çoğu zaman gördüklerini yanlış algılar ve yanlış yorumlar. Duygu geçişleri çabuk olur. Duygusal tepkilerini sözle değil, daha çok davranışlarıyla ortaya koyar. Sözle yansıtamadığı duygularını yaramazlık, hırçınlık, huysuzluk ve inatçılık yoluyla açığa vurur. Evde ve sokakta serbest ve atılğan olan çocuk okulda yeni arkadaşlarının ve öğretmenin karşısında çekingen ve utangaç olup okul yaşamına yabancıdır (Orhan, 2007). Bu dönem çocuğunun en önemli duygusal ihtiyaçları; buldukları grup içerisinde beğenilmek, sevilme, değer verilme ve benimsenmektir. Sürekli şikayet ve kıskançlık özelliği de göstermektedirler.

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, çocuğun dil becerilerinin yanında, zekânın gelişiminde de önemli rol oynamaktadır. Bir başka deyişle çocuğun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik düzey; sosyal, kültürel ve eğitim koşulları dil becerisini ve zeka düzeyini etkilemektedir (Çelenk, 2004). Orhan (2007)'ın Çelenk'ten aktardığına göre, beklenen olgunluk düzeyine gelmiş çocuklar için okuma yazma öğrenmeyi geciktirmek, yeterli olgunluk düzeyine ulaşmamış çocukların okuma yazma öğrenmeye zorlanması kadar sakıncalıdır.

Çocukların okulda okumayı rahat öğrenmeleri için okul öncesi dönemde, beslenme, temizlik, giyinme eğitimi aldığı gibi okuma yazma eğitimi de almaları gerekir. Çocuklar kitapla bu dönemde tanışmalıdır. Beyin gelişiminin 2/3'sinin tamamlandığı ve öğrenmenin çok hızlı geliştiği erken çocukluk döneminde kitapla yaşadığı deneyimler çocukta okumanın eğlenceli bir etkinlik olduğu düşüncesinin doğmasını sağlayacaktır. Okul öncesi okuma yazmaya ve okula hazırlık çalışmaları hem çocuğun ve okulun işini kolaylaştırır, hem de eğer varsa ileride okuma yazmayı öğrenmesini engelleyecek fizyolojik veya ruhsal sorunun erkenden belirlenmesini sağlar (Savaş, 2006).

Orhan'ın(2007) Koç, Taylan, Bekman'dan aktardığına göre, "Okul öncesi eğitim programlarında yer alan etkinlikler, özellikle çocuğun bilişsel ve dilsel becerilerini geliştirmek, böylece onu okuma yazma öğrenmeye hazırlamak üzerinde yoğunlaşır. Okul öncesi eğitim, elverişsiz koşulları olan çevrelerden gelen çocukların okula hazırlanmasında son derece önemlidir."

Çocukların okuma yazma gelişiminde bu denli önemli bir role sahip anaokullarında oluşturulacak olan yazılı resimler ve panolarla süslenmiş oyun odaları veya sınıflar, buralarda yapılacak öykü okuma ve oyun etkinlikleri, çocuklara yazılı dilin örneklerini tanımaları açısından yeni fırsatlar sunacaktır. Okul öncesi dönemde evde veya anaokulunda katılımlı öykü okuma çalışmalarına katılmış çocuklar ilköğretime yazı dilinin

biçimsel özelliklerini bilerek başlamaktadır. Bu çocuklar, bir kitaptaki yazıların kitabın birinci sayfasından başlayarak, satırların soldan sağa doğru ve daha sonra yukarıdan aşağıya doğru olmak üzere okuduğunu, harflerin ve sözcüklerin belli kalıplar içinde anlamlı bir şekilde bir araya getirildiğini, yazılı sözcüklerle konuşulan sözcükler arasında bir bağ olduğunu daha okula gelmeden öğrenmiş olurlar. Bu bilgilerle okula başladıklarından okuma yazmayı sökmede zorluk çekmezler (Savaş, 2006).

Bütün bu okul öncesi eğitim etkinlikleri sayesinde çocuk okul ortamına kolayca sosyal, bilişsel ve fiziksel uyum sağlayabilecek ve ilk okuma-yazma öğretimi sırasında ihtiyaç duyacağı dil gelişim düzeyine ulaşmış olarak ilköğretime başlayacaktır. Okul öncesi desteği, ilköğretim yıllarında zaman kazanımını, etkin bir öğretimi ve öğrenci açısından da daha yüksek başarıyı getirecektir (Orhan, 2007).

3. YÖNTEM (Method)

3.1. Araştırmanın Modeli (Model of Research)

Bu araştırmayla ilköğretime yeni başlayacak çocukların sahip oldukları kelime servetini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaçla Elazığ ilinde bulunan okul öncesi öğrencilerin kelime servetini belirlemek amacıyla betimsel tarama yönteminden yararlanılmıştır. Tarama modeli geçmişteki ya da halen mevcut olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modelinde önemli olan, var olan durumun olduğu gibi değişmeksizin gözlemleyebilmelidir (Karasar 1999).

Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman çözümlemesi gibi bilgi alma yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal bir ortamda gerçekçi bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım, 1999). Cresswell (1994) 'in Locke, Spirdusa ve Silverman (1987)'den aktardığına göre nitel araştırmanın amacı özel bir sosyal durumu, olayı ya da rolü anlamaktır. Nitel araştırmalar, araştırmacının çalışmanın amacını sınıflama, listeleme, kopyalama, karşılaştırma ve benzetme yoluyla sosyal bir olguyu aşamalı olarak anladığı bir araştırma sürecidir. Yapılandırılmamış görüşme, görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestliği veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların köklerine inmeyi sağlayan bir görüşme tekniğidir. Sorulacak sorular önceden hazırlanmış olsa da, görüşmedeki gelişmeye göre yeni sorular sorulabilir (Karasar, 1999). Yapılandırılmamış görüşme türünde, araştırmacı görüşülenle belirli konuları keşfetmeye çalışır. Görüşme sırasında çalıştığı problemle ilgili belirli özel alanlar keşfederse, daha ayrıntılı sorularla o alanları daha derinliğine irdelemeyi deneyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Araştırmada hem nitel, hem de nicel verilere dayalı inceleme ve analiz yapıldığından dolayı bu araştırma karma model arz etmektedir. Araştırmada öğrencilerin sahip oldukları kelime servetine ulaşmak amaçlandığından önemli olan çocukların doğal ortamlarında daha fazla konuşmalarını sağlamaktır. Bundan dolayı bu araştırmanın verileri görüşme türlerinden yapılandırılmamış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Böylece öğrenciler sınırlandırılmamış, ilgili oldukları konulara göre rahat bir şekilde konuşturulabilmiştir. Böylelikle daha güvenilir ve geçerli veri toplamaya çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Evreni (Study System of Research)

Araştırmanın çalışma evrenini Elazığ ilinde 2008-2009 eğitim-öğretim yılında okul öncesi eğitim veren Elazığ Anaokulu, Elazığ Harput Koleji, Arıcak YİBO okullarındaki altı yaş öğrenci grupları oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Çalışma Grubu (Study Group of Research)

Araştırmanın çalışma grubunu, Elazığ il merkezinde bulunan 2 okul ile Elazığ ilçesi olan Arıcak'ta 1 olmak üzere 3 okul öncesi sınıftan seçilen 30 okul öncesi öğrencisi oluşturmaktadır. Elazığ il merkezindeki okullar

biri özel anaokulu diğeri ise devlet anaokulu olarak seçilmiştir. Araştırma her okuldan on öğrenci alınarak toplam otuz öğrenciyle yapılmıştır. Öğrenciler gelir düzeylerine ve anne-baba eğitim durumlarına göre belirlenmiştir.

Araştırmada seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemiyle çalışma grubu belirlenmiştir. Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların belirlenip bunların evren büyüklüğü içindeki oranlarıyla örnekleme temsil edilmelerini sağlamayı amaçlayan örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, 2009: 85). Örneklem dağılımının bir özel, bir devlet, bir ilçe merkezinde bulunan okul öncesi sınıflar olarak alınması ve yine aile gelir düzeyi ve eğitim durumlarının dengeli bir dağılımla alınması araştırmanın daha sağlıklı ve objektif bir şekilde yürütülmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan, ilköğretim okulları ve anaokulu, örnekleme oluşturan öğrenci dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubunu oluşturan ilköğretim okulları ve anaokullarından seçilen öğrencilerin dağılımı

(Table 1. Diversion of the students, chosen from pre-schools and primary schools, forming the study group)

Okullar	Kız Öğrenciler	Erkek Öğrenciler	Toplam
Harput Koleji	7	3	10
Elazığ Ana Okulu	5	5	10
Arıcak YİBO	6	4	10
Toplam	18	12	30

3.4. Veriler ve Toplanması (Dates and its Collection)

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla kuramsal boyutun oluşturulması için konuyla ilgili alan yazın taranarak araştırma, makale, tez, kitap, dergi v.b. incelenmiştir. Araştırmanın alt problemlerini yanıtlamak ve gerekli olan verileri toplamak için nitel yöntem kullanılmıştır. Nitel veriler öğrencilerle yapılandırılmamış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşmelerin yapılacağı okullardaki okul öncesi öğretmenlerle görüşerek uygun zamanlar belirlenmiştir, daha sonra belirlenen okullara gidilerek görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler 17- 21 Mayıs 2009 tarihleri arasında Elazığ Anaokulu ve Harput kolejinde, 24- 27 Mayıs 2009 tarihleri arasında Arıcak YİBO'da gerçekleştirilmiştir.

Görüşmelerin tümü öğrencilerin kendi okullarında ve sınıflarında yapılmıştır. Öğretmenleri zaman zaman görüşmeye katılarak, öğrencilerin konuşabilecekleri ortamlar hazırlanmıştır. Görüşmelerin tümü araştırmacı tarafından ve birebir olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler esnasında ses kaydı yapılmıştır. Görüşmelerde altı adet doksan dakika çekim yapabilen kasetler kullanılmıştır. Araştırma süresince yaklaşık dokuz saatlik kayıt elde edilmiş ve analiz edilmiştir. Veriler elde edilirken araştırma örnekleme dahil edilen çocukların daha rahat ve daha çok konuşmaları için çocuklara araştırmacı tarafından değişik sorular sorulmuş ayrıca öğretmenler araştırma sürecine dahil edilerek; hikaye okuyarak ve birçok etkinlik yaparak çocukların konuşmaları sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması (Analysis and Comment of Datas)

Görüşme yoluyla elde edilen verilerin çözümlemesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilmiştir. Önce ses kayıtları okullara göre deşifre edilerek dinlenilmiştir. Öğrencilerin konuşmaları teker teker dinlenerek yazılmıştır. Okullara göre düzenlenen veriler tanımlanarak daha kolay anlaşılır ve kolay okunabilir duruma getirilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin sahip oldukları kelime servetlerine ulaşabilmek ve elde edilen

verilerin sayılmasını sağlamak amacıyla araştırmacı tarafından bir bilgisayar paket program oluşturulmuştur. Bu program sayesinde veriler sayılmış ve öğrencilerin zihinsel sözlüğüne daha objektif ve güvenilir bir şekilde ulaşılmaya çalışılmıştır. Verileri çözümlemede yüzde ve frekans kullanılmıştır. Elde edilen verilerle bulguların yorumlanması yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (DIAGNOSIS AND COMMENTARY)

Bu bölümde kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgu ve yorumların sunulmasında araştırmacının temel amacı doğrultusunda ele alınan ve ulaşılmaya amaçlanan veriler dikkate alınarak sunulmuştur.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular (Diagnosis About Sex of Students Who Attend Research)

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı
(Table 2. Distribution according to sex of the students who attend the study)

OKUL	KIZ ÖĞRENCİLER		ERKEK ÖĞRENCİLER	
	f	%	f	%
ELAZIĞ ANAOKULU	6	20	4	13,3
ELAZIĞ HARPUT KOLEJİ	3	10	7	23,3
ARICAK YİBO	5	16,6	5	16,6
TOPLAM	14	46,6	16	53,2

Tablo 2'ye bakıldığında, araştırmaya katılan öğrencilerin %46,6'sının kız ve %53,2'sinin erkek öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Tablo 2'ye bakıldığında, araştırmaya katılan öğrenciler açısından örnekleme alınan Elazığ Anaokulu, Elazığ Harput Koleji, Arıcak YİBO okullarından eşit sayıda öğrencinin araştırmaya dâhil olduğu görülmektedir.

Yine Tablo 2 incelendiğinde il merkezi (Elazığ Anaokulu), ilçe merkezi (Arıcak YİBO) ve özel okul (Elazığ Harput Koleji) olmak üzere üç farklı okul türünde araştırmacının yürütüldüğü görülmektedir. Bu durum araştırmacının daha homojen bir yapıda yürütülmesi açısından önemlidir.

4.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kullandıkları Harflerin Genel Dağılımına İlişkin Bulgular (Diagnosis About General Distribution of Letters of the Students Who Attend the Research)

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları harflerin genel dağılımı
(Table 3. General distribution of letters used by students who attend the research)

HARFLER	FREKANS (f)	%
A	5694	11,46
B	1611	3,24
C	369	0,74
Ç	719	1,45
D	1926	3,88
E	4261	8,58
F	138	0,28
G	488	0,98
Ğ	454	0,91
H	379	0,76
I	2199	4,43
İ	3692	7,43
J	13	0,03
K	2088	4,20
L	2539	5,11

Tablo 3'e devam		
HARFLER	FREKANS (f)	%
M	2718	5,47
N	2822	5,68
O	2465	4,96
Ö	360	0,72
P	509	1,02
R	3788	7,63
S	1307	2,63
Ş	608	1,22
T	1481	2,98
U	1812	3,65
Ü	961	1,93
V	721	1,45
Y	2626	5,29
Z	929	1,87
TOPLAM	49677	100,00

Tablo 3 incelendiğinde; araştırmaya katılanların toplamda 49677 harf kullandıkları, harfler içerisinde A sesi %11,46 (f=5694) ile birinci, E sesi %8,58 (f=4261) ile ikinci, R sesi %7,63 (f=3788) ile üçüncü sırada, İ sesi %7,43 (f=3692) ile dördüncü, N sesi %5,68 (f=2822) ile beşinci, M sesi ise %5,47 (f=2718) ile altıncı sırada yer aldığı görülmektedir. Bu bulgularda a, e ve i seslerinin çocuklar tarafından normal yaşam sürecinde en fazla kullanılan ses olmaları bu seslerin ünlü sesler olması ve Türkçe kelimeler içerisinde daha fazla geçmesinden kaynaklanmış olabilir. Fakat ünsüz sesler içerisinde r, m ve n seslerinin en fazla çıkan ünsüz sesler olması dikkat çekici bir bulgudur. Burada özellikle Akyol (2005)'e göre öğrencilerin seslendirirken en çok zorlandığı sesler içerisinde yer olan r sesinin çok fazla kullanılması dikkat çekici bir bulgu olmakla birlikte, bu durumun öğrencilerin okul ortamında gözlenmesinden dolayı "öğretmen" "var" "bir" kelimelerini fazla kullanmasından ve Türkçe kelimelerin içerisinde bu seslere çok yer verildiğinden kaynaklandığı söylenebilir.

Yine J sesi %0,03, f sesi %0,28 ve ö sesi %0,72 ile araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları harfler içerisinde en az orana sahip olan harfler olduğu görülmektedir. Bu seslerin en az kullanılan sesler olması J sesinin Türkçe bir ses olmamasından ve kelime olarak sınırlı kelimelerde bu seslerin kullanılması olabilir. Öğrencilerin kullandıkları kelimelere de bakarak bu sonuca ulaşmak mümkündür. Ses temelli cümle yönteminde öğrencilere sesler öğretilirken öğretmenlere önerilen ses grupları ve sıralamaları yer almaktadır. Bu sıralamada J, F, Ğ, V seslerine en son sırada yer verilmiştir. Aynı zamanda ilk öğretilen sesler arasında ise araştırmada sık kullanılan sesler içerisinde ilk sırada olan A, E sesleri bulunmaktadır. Yapılan araştırma ile varolan programdaki seslerin sıralaması arasında bir uyum olduğu görülmektedir.

Bu araştırmanın genel amacını ilk okuma yazma materyallerinde kullanılması için alternatif kelimeleri ilk okuma yazma programına ekleyerek öğrencilerin kullanmaya, duymaya aşına oldukları kelimelerle daha anlamlı öğrenmenin oluşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda sık kullanılan sesleri hayatımıza bazı kolaylıkları sağlamak için de bilmeliyiz. Türk alfabesindeki harflerin kullanım sıklıkları internet ansiklopedisi olan 'wikipedia'da (2010) en yüksek dereceye sahip olan yani en sık kullanılan harfler A, E, İ, N, R, L, üst-orta derecede olanlar I, D, K, alt-orta derecede olanlar M, U, Y, T, S, B, O, düşük dereceli olanlar Ü, Ş, Z, G, Ç, H, Ğ, V, C, Ö, P, F, J olarak yer almıştır. Yine Türkiyede klavye kullanımı olarak, hayatın birçok alanında bilgisayara ihtiyaç duymaktadır. Sosyal yaşamda sık kullanılan kelimeleri bilgisayarda da yazılı olarak kullanılmaktadır. F klavyede seslerin dağılımına bakıldığında araştırmada sık kullanılan sesler olarak ilk sıralarda yer alan seslerin F klavyede birbirlerine daha yakın ve tam ortada bulunduğunu görmekteyiz. Böylece

çağımızın iletişim aracı olan bilgisayarı kullanmamız daha kolay ve hızlı olacaktır.

4.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin En Fazla Kullandıkları Kelimelerin Dağılımına İlişkin Bulgular (Diagnosis About Distribution of the Mostly Used Words by the Students Who Attend Reseach)

Tablo 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin en fazla kullandıkları kelimelerin ait dağılımı
(Table 4. Distribution of words used mostly of students who attend the research)

KELİME	FREKANS
Ben	216
Orada	202
Bir	188
Çok	184
Var	178
Sevmek	152
Anne	138
Olmak	106
Baba	97
Biz	88
Ama	86
Öğretmen	56
Çünkü	54
Yapmak	51
Güzel	50
Yemek	50
Ad	47
İzlemek	45
Sonra	45
Bazen	40
Ev	39
Evet	37
El	34
Bana	33
Adam	32
İstemek	32
Renk	32
İçin	31
Mutlu	30
Abla	28
Bu	27
Küçük	27
Ölmek	27
Pembe	26
Sarı	25
Okul	25
Kırmızı	25
İki	24
Büyük	23
Balık	23
Araba	22
Oyuncak	22
Bebek	21
Yeşil	20
Hayır	17
Su	17
Şimdi	14
Deniz	14
Küpe	9
Canım	8

Tablo 4 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin görüşmeler sırasında kullandıkları kelimeler arasında 'Ben' kelimesi 216 kez kullanılarak birinci, 'Orada' kelimesi 202 kez kullanılarak ikinci, 'Bir'

kelimesi 188 kez kullanılarak üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Tablo 6'te yer alan en çok kullanılan seslere bakıldığında, öğrencilerin en çok kullandıkları kelimeler ile uyuşmaktadır. Örneğin en çok kullanılan sesler arasında R sesi bulunmaktadır. Yine en çok kullanılan kelimelerin bulunduğu Tablo 7'i incelediğimizde 'orada', 'var', 'bir' seslerinin fazla kullanılan kelimelerden olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4'e bakıldığında öğrencilerin sık kullandığı kelimelerin genel olarak olumlu anlamlar taşıdığı görülmektedir. Örneğin 'güzel' kelimesi en çok kullanılan kelimeler arasında iken, 'çirkin' kelimesi öğrenciler tarafından hiç kullanılmadı. Yine 'sevmek' kelimesi öğrenciler tarafından 152 kez kullanılarak altıncı sırada yer alırken, 'nefret' kelimesine öğrencinin zihinsel sözlüğünde kullanmadığı görülmüştür. Öğrenciler 'evet' kelimesini 37 kez kullanırken 'hayır' kelimesini ise sadece 17 kez kullandığı görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak öğrencilerin olumlu düşündüğünü, kötü ve olumsuz durumlara hayatlarında daha az yer verdikleri söylenebilir.

Tablo 4'e baktığımızda öğrencilerin henüz altı yaşında oldukları ve sosyal çevresinin aile ve okul ortamından oluştuğu göz önünde bulundurularak en fazla kullandıkları kelimeler arasında 'anne, baba, biz, öğretmen' kelimelerinin bulunduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sık kullandıkları kelimeler arasında 'ben' kelimesi 216 kez kullanılmış ve birinci sırada yer almıştır. Yine Tablo 4'e bakıldığında 'biz' kelimesinin 88 kez, 'bana' kelimesinin 33 kez kullanıldığı görülmektedir. Bu kelimelere baktığımızda üçünün de zamir yapılı olduğu ve kullanılan bu üç zaminin de birinci şahıs zamirleri olduğu görülmektedir. Öğrencinin altı yaş grubu olduğu göz önünde bulundurularak, ben merkezci bir yapısı olduğunu sık kullandığı kelimelerle de ortaya koymuştur.

Yine 'Canım' kelimesinin 8 kez kullanılarak en son sırada yer aldığı görülmüştür. 'küpe' kelimesi 9 kez kullanılıp en az kullanılan kelimeler arasında yer almaktadır. Küpe kelimesi genellikle kız öğrencilere hitap ettiğinden ve altı yaş grubundaki öğrenciler tarafından pek kullanılmadığından son sıralarda yer almış olabilir. Deniz kelimesine Tablo 7'den bakıldığında 14 kez kullanılan ve son sıralarda olan kelimelerden olduğu görülmektedir. Deniz kelimesinin az kullanılmasının sebebi olarak da araştırmanın yapıldığı örnekleme oluşturan Elazığ ilinin denize kıyısı olmamasından öğrencilerin deniz ile yaşantılarının az olmasından ya da hiç olmamasından kaynaklandığını söylenebilir.

Doğuştan konuşma yeteneğine ve organlarına sahip olarak dünyaya gelen çocuk, içinde bulunduğu toplumun dilini taklit yoluyla öğrenir ve toplumla da bu dille iletişim kurar. Bu iletişim sırasında bazen kullandığı dilin kelimeleriyle kendi kavrayış ve üretim gücüne bağlı olarak oynar. Bir kısım farklı kullanımlar- ifadeler katmak suretiyle dili kullanır, standart dilin kullanım şekillerinden bazı sapmalar gösterebilir. Ancak zaman içerisinde, çocuk mantığıyla üretilen bu saf kullanımlar, dilin standart kuralları çocuğa öğretildikçe çocuğun dil dünyasından çıkarılmakta, çocuk da çevrenin standart dilini kullanma mecburiyetinde bırakılmaktadır. Çocuğun dil gelişimi, başlangıçta onun ile ilk iletişimde bulunan ailesinin diliyle paralellik gösterecektir. Bu nedenle çocuğun sağlam bir dil yapısına sahip olabilmesi için onunla konuşurken, çocuk gibi konuşmak yerine kelime ve cümleleri dilin kurallarına uygun olarak kullanmak gerekir. Çocuğun kişiliği, duygu dünyası bu ilk öğrendiği dilin malzemesiyle gelişip olgunlaşacaktır. Bu sebeple çocuklar için anadili öğretimi önemlidir. Bir milletin geleceğinin temel teminatlarından ikisi, olmazsa olmaz ikilisi dili ve çocuklarıdır. Millî geleceğin devamlılığını garantiye almak için her ikisinin de korunması ve geliştirilmesi ailelerin, eğitimcilerin, devletin kısaca toplumun temel görevidir (İlhan, 2004).

Ülkemiz geleceğinin temelini oluşturan çocukların sahip oldukları dil yetenekleri ve becerilerinin ilerlemesi ülkemizin gelişmesini sağlayacaktır. Okul öncesine öğrencisi olan çocuklara dil gelişimleri,

kelime servetinin gelişimleri için destek olmak önce ailelerin sonra da öğretmenlerin elindedir. Anne ve baba olarak çocukların tüm soruları hassasiyetle ve sabırla yanıtlamaya özen gösterilmelidir. Çocuğun sorularına, neden-sonuç ilişkisi içinde yanıt vermeye gayret gösterilerek çocuğun sözlük bilgisinin artmasına, merakını tatmin edilmesine ve olayları birbirine bağlamasına yardımcı olunabilir. Çocukla konuşurken tam ve düzgün cümleler kurmaya dikkat ederek ve nesnelere üzerinde konuşurken, 'bu', 'o' yerine nesnelere adını kullanarak çocukların kelime servetlerine daha anlamlı kelimeleri kazandırmış olunur.

4.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin En Fazla Kullandıkları Kelimelerin Başlangıç Harfine Göre Dağılımı (Distribution of Most Used Words of Students Who Attend the Research According to First Letter)

Tablo 5. Araştırmaya katılan öğrencilerin en fazla kullandıkları kelimelerin başlangıç harfine göre dağılımı
(Table 5. Distribution of most used words of students who attend the research according to first letter)

HARF	Kelime ve Tekrar	1.	2.	3.	4.	5.
A	Kelime	Anne	Ama	Ad	Adam	Abla
	Frekans	138	86	47	32	28
B	Kelime	Ben	Baba	Biz	Bazen	Balık
	Frekans	216	97	58	40	23
C	Kelime	Canım	Cips	Cam	Cami	Civciv
	Frekans	8	8	7	6	6
Ç	Kelime	Çok	Çünkü	Çizgi	Çilek	Çorba
	Frekans	184	54	14	8	7
D	Kelime	Doğum	Deniz	Demek	Doktor	Dede
	Frekans	15	14	14	14	17
E	Kelime	Ev	Evet	El	Etek	Erkek
	Frekans	39	37	34	14	12
F	Kelime	Fazla	Film	Fırın	Fasulye	Fark
	Frekans	14	12	10	6	3
G	Kelime	Güzel	Gitmek	Gelmek	Gün	Gene
	Frekans	50	46	37	25	9
Ğ	Kelime	---	---	---	---	---
	Frekans	---	---	---	---	---
H	Kelime	Hayır	Hepsi	Hayvan	Herkes	Hızlı
	Frekans	17	12	9	8	6
I	Kelime	Işık	---	---	---	---
	Frekans	5	---	---	---	---
İ	Kelime	İzlemek	İstemek	İki	İçin	İğne
	Frekans	45	32	24	31	14
J	Kelime	Jandarma	---	---	---	---
	Frekans	3	---	---	---	---
K	Kelime	Küçük	Kırmızı	Kardeş	Kötü	Küpe
	Frekans	27	25	21	20	14
L	Kelime	Lamba	Limon	Lunapark	Leylak	---
	Frekans	13	11	7	5	---
M	Kelime	Matematik	Merdiven	Mor	Market	Makarna
	Frekans	9	9	5	5	4
N	Kelime	Ne	Nasıl	Nokta	Neden	Nene
	Frekans	42	38	10	9	5
O	Kelime	Olmak	Oyun	Okul	Oyuncak	Onlar
	Frekans	106	58	25	21	18
Ö	Kelime	Öğretmen	Ölmek	Özel	Öyle	Özlem
	Frekans	56	27	10	10	6
P	Kelime	Pasta	Para	Pembe	Pekmez	Polis
	Frekans	32	28	26	14	8

Tablo 5'e devam						
HARF	Kelime ve Tekrar	1.	2.	3.	4.	5.
R	Kelime	Renk	Resim	Rüya	Reklam	Reçel
	Frekans	31	14	13	10	5
S	Kelime	Sevmek	Sonra	Sarı	Sıra	Sınıf
	Frekans	152	45	25	25	17
Ş	Kelime	Şimdi	Şeker	Şımarık	Şeftali	Şifre
	Frekans	14	13	10	8	5
T	Kelime	Tane	Televizyon	Tavuk	Takım	Tüfek
	Frekans	58	23	16	15	8
U	Kelime	Uçmak	Uzun	Uçurtma	Uçak	Uzay
	Frekans	15	14	12	8	5
Ü	Kelime	Üzüm	Üzümek	Üst	Üye	Üçgen
	Frekans	16	15	6	5	5
V	Kelime	Var	Vermek	Vatan	---	---
	Frekans	178	28	19	---	---
Y	Kelime	Yapmak	Yemek	Yazmak	Yeşil	Yürümek
	Frekans	51	50	36	18	15
Z	Kelime	Zor	Zaman	Zeki	Zeytin	Zıplamak
	Frekans	10	9	9	7	3

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin en fazla kullandıkları kelimelerin başlangıç harflerine göre kullanılan dağılımı görülmektedir. Bu kelimeler göz önünde bulundurularak çocukların kullandıkları kelimeler arasından baskın ses gruplarına da ulaşılabilir.

Tablo 5 incelendiğinde; 'anne' kelimesi 138 ile A sesinde birinci sırada yer almıştır. Anne kelimesi ilk çocukluk döneminde olan öğrencilerin sık kullandığı kelimeler arasında olduğu görülmüştür. Bunun en büyük nedeni bu yaş çocuklarının anneye olan bağımlılığıdır.

B sesinde birinci sıraya bakıldığında öğrencilerin birinci tekil şahıs zamiri olan 'ben' kelimesini 216 kez tekrar ettiği görülmektedir. Bunun nedeni öğrencilerin benmerkezci dönemde olmasından, her şeyin onun ve çevresinin etrafında olduğunu düşünmesinden kaynaklandığı söylenebilir.

C sesi tabloda incelendiğinde genel olarak kelimenin başlangıç harfi olarak çok fazla kullanılmayan bir ses olduğu görülmektedir. En fazla kullanılan kelime ise 8 kez tekrarlanan 'canım' kelimesidir. Ç sesi tabloya göre sık kullanılan seslerdendir. Çocuk için her şeyin fazlası önemli olduğundan 'çok' kelimesi 184 kez tekrarlanarak en büyük paya sahip olmuştur.

D sesi Tablo 3'e göre sık kullanılan sesler arasında %3,78'lik bir paya sahiptir. D sesi ile başlayan kelimeler arasında 'doğum' kelimesi 15 kez kullanılarak birinci sırada yer almıştır. E sesi ülkemizde var olan ilk okuma yazma programında çocukların oynadıkları oyunlara ve yaşantılarına göre en çok duydukları ve kullandıkları seslerden biri olduğu savunularak ilk okuma yazma döneminde öğrencilere ilk hissettirilen ve öğretilen sestir. Tablo 3'e baktığımızda da öğrencilerin sık kullandığı harf sıralamasında 'e' sesi %8,58 ile ikinci sırada yer almıştır. E sesinin başlangıç harfi olduğu kelimeler arasında en çok kullanılan kelime 39 kez tekrar edilen 'ev' kelimesidir.

F sesi Tablo 3 incelendiğinde %0,38 ile en az kullanılan sesler arasında yer aldığı görülmektedir. Tablo 5'de ise kullanılan kelimelere bakıldığında sosyal yaşamında sık karşılaştığı kelimeler olduğu görülmektedir. Birinci sırada çocuklar için önemli olan 'fazla' kelimesi yer almıştır. G sesi ile başlayan kelimeler dikkate alındığında Tablo 5'de görüldüğü gibi 'güzel' kelimesi 50 kez tekrarlanarak ilk sırada yer almıştır. Güzel kelimesi öğrencilerin olumlu yaşantılarından ve anlamından dolayı sık kullandıkları kelimelerden olduğunu söylenebilir. Ğ sesi Türkçe bir ses olmadığı için baş harfi Ğ olan bir kelime Türkçede bulunmamaktadır. Ancak ğ sesine kelimelerde öğrenciler tarafından g sesi kadar kullanıldığı görülmüştür. H sesi dikkate alındığında çocuklar tarafından zor söylendiği

ve Türkçe bir ses olmadığı göz önünde bulundurularak Tablo 5 incelendiğinde bu sesin yer aldığı kelimelerin kullanma sıklığının az ve sınırlı olduğu görülmüştür. İlk sırada ise 17 kez tekrarlanan 'hayır' kelimesi yer almaktadır.

Tablo 3 incelendiğinde I sesinin sık kullanılan sesler arasında olduğu, ancak Tablo 5 incelendiğinde başlangıç harfi I sesi olan kelimelerden öğrencilerin sadece 'ışık' kelimesini tekrar ettikleri görülmüştür. İ sesi incelendiğinde Tablo 3'te en sık kullanılan sesler arasında olduğu görülmüştür. Tablo 5 incelendiğinde ise en fazla kullanılan kelimeler arasında 'istemek' ve 'izlemek' fiilleri ile karşılaşılmaktadır. Bu fiillerin kullanılma nedeni çocukların çok fazla televizyon izlemeleri ve yaşlarından dolayı bazı isteklerinin sık olması olabilir. J sesi Türkçe bir ses olmamakla birlikte Tablo 3 incelendiğinde en az tekrar edilen ses olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 5'e bakıldığında ise tek bir kelimeye rastlanmıştır. 'Jandarma' kelimesi sadece 3 kez tekrar edilmiştir.

K sesi Tablo 5'e bakılarak incelendiğinde başlangıç harfine göre en fazla kullanılan kelime 27 kez tekrar edilen 'küçük' kelimesidir. L sesi tablo 3 incelendiğinde sık kullanılan sesler arasındayken, başlangıç harfine göre sıralama yapılan Tablo 5'de L sesi ile başlayan sadece dört kelimeye rastlanılmıştır. Bu kelimelerden en fazla kullanılan kelime ise 13 kez kullanılan 'lamba' kelimesidir.

M sesi Tablo 3'e bakıldığında sık kullanılan sesler arasında altıncı sırada yer almıştır. Başlangıç harfine göre kullanılan kelimelere bakıldığında ise en sık kullanılan kelime dokuz kez tekrar edilerek kullanılan 'matematik' kelimesidir. Tablo 3 ve Tablo 5 incelendiğinde m sesinin en fazla kelimelerin içinde kullanılan sesler olduğu anlaşılmaktadır. N sesi incelendiğinde Tablo 5'de 42 kez kullanılan 'ne' kelimesi başlangıç harfine göre en sık tekrar edilen kelime olmuştur. Ne kelimesi bir soru zamiridir. Bu da bu yaştaki öğrencilerin meraklarının fazla olmasından dolayı çok fazla soru sorduklarını ortaya koymaktadır.

O sesi incelendiğinde kullanılan kelimelerin çoğunun çocukların yaşlarına göre yaşantılarında fazla yer alan nesnelere ve objelere. Tablo 5 incelendiğinde 106 kez 'olmak' kelimesi, 58 kez 'oyun', 25 kez 'okul' kelimesini kullanmıştır. Ö sesi incelendiğinde tablo 3'te en az sıklıkta kullanılan sesli harf olarak %0,72'lik bir paya sahiptir. Tablo 5'e bakıldığında öğrencilerin 'öğretmen' kelimesini 56 kez tekrar ettikleri görülmüştür. Bunda en büyük etkeni ise görüşmelerin okul ortamında geçmesi ve öğrencilerin yaşantıları oluşturmıştır.

P sesi öğrencilerin sık tekrar ettikleri sesler açısından değerlendirildiğinde Tablo 3'te de görüldüğü gibi alt sıralarda yer alan bir sestir. Öğrencilerin kullandıkları kelimelere bakıldığında ve Tablo 5 incelendiğinde 'pasta' kelimesinin 32 kez kullanılarak en fazla tekrar edilen kelimeyi oluşturmuştur. Bunda çocukların pastayı çok sevmelerinin etkisi büyüktür. R sesi çocuklar için söylenmesi zor bir ses olmasına rağmen, Türkçe kelimelerde sık kullanılan ve dolayısıyla öğrencilerin de sık kullandıkları kelimeler arasında yer almaktadır. Tablo 3'te R sesinin %7,43 ile kullanılan harfler arasında 3. sırada yer aldığı görülmektedir. Tablo 5' de ise r sesi ile başlayan kelimeler arasından en sık tekrar edilen kelime 31 kez kullanılan 'renk' kelimesidir. Renk kelimesine çok rastlanmasının nedeni ise bu yaştaki öğrencilerin renklerle tanışmış ve renkleri sık kullanması olabilir.

Tablo 5 incelendiğinde S sesinin en fazla kullanıldığı kelimeler arasında çocuklar için önemli bir kelime olan 'sevmek' kelimesini 152 kez tekrarladıkları görülmektedir. Ş sesi öğrenciler tarafından sık kullanılmayan bir ses olmakla beraber, başlangıç harfi ş sesi olan kelimelere de sınırlı sayıda rastlanmıştır. Tablo 5'e göre ş sesi ile başlayan kelimeler içerisinde ilk sırada 'şimdi' kelimesi gelmektedir.

T sesi Tablo 5'e bakarak incelendiğinde 'tane' kelimesini 58 kez tekrar ettikleri görülmüştür. U sesi incelendiğinde tablo 8'e göre

çocukların u sesi ile başlayan kelimeleri kullanırken genellikle oyuncaklarından seçtikleri görülmüştür. İlk sırada 15 kez tekrar edilen 'uçmak' kelimesi gelmektedir. Ü sesi Tablo 3 incelendiğinde en kullanılan sesli harflerden biri olarak görülmektedir. Tablo 8'e göre çocukların en fazla kullandıkları kelime 16 kez tekrarlanan üzüm kelimesidir. V sesi Türkçe bir ses olmadığından başlangıç harfi v olan kelimeler sınırlıdır. Öğrencilerin de kullandıkları kelimelerde v sesiyle başlayan sadece üç kelime olduğu belirlenmiştir. Tablo 5 incelendiğinde en sık kullanılan kelime 178 kez tekrarlanan 'var' kelimesidir.

Tablo 5 incelendiğinde y sesi ile başlayan kelimelere baktığımızda genellikle eylem olan kelimelerin olduğu görülmektedir. Bu kelimeler içerisinde en fazla kullanılan kelime ise 51 kez tekrarlanan 'yapmak' kelimesidir. Z sesi incelendiğinde sık kullanılmayan seslerden biri olduğu Tablo 5'te görülmektedir. Başlangıç harfi z olan kelimeler de öğrenciler tarafından az kullanılmıştır. Bu kelimelerden ilk sırada 10 kez tekrarlanan 'zor' kelimesi bulunmaktadır.

Bu tablo okuma yazma öğretiminde öğretim araç-gereç ve materyalleri ve ders kitapları hazırlamada kullanılacak nesne-obje unsurların kullanılmasında bir fihrist, bir ön çalışma olarak ele alınabilir. Çünkü öğrencilerin sık seslendirdikleri ve duydukları kelimeler materyallerde yer alırsa öğrencilerin ilk okuma yazmalarındaki yaşantılarının daha başarılı ve öğrenmelerinin daha anlamlı, kalıcı izli olmaları sağlanabilir. Bu açıdan bu tablonun ilk okuma yazma öğretiminde öğretim araç-gereç ve materyallerinin ve ders kitaplarının hazırlamasında çok önemli olabileceği söylenebilir.

30 Temmuz 2003 tarihinde habervitrini.com internet adresinde yayınlanan habere göre: 'Türk Dil Kurumu'nca yayınlanan 'Yazılı Türkçe'nin Kelime Sıklığı Sözlüğü'ne göre, Türkçe'de en çok 'bir', 've', 'olmak' ile 'bu' kelimeleri kullanılıyor. Türk Dil Kurumu'ndan yapılan yazılı açıklamaya göre, Dr. İlyas Göz'ün hazırladığı sözlük, değişik mesleklerden 209 deneğe yöneltilen sorulara alınan yanıtların değerlendirilmesi; 132 yazarın roman ve öykü, 65 yazarın biyografi, şiir ve güzel sanatlar, 30 yazarın çeşitli konulardaki kitapları, 26 okul kitabı ve 96 derginin incelenmesi sonucunda oluşturuldu. Buna göre, yazılı Türkçe'de en çok kullanılan kelime, 29 bin 286 kez ile 'bir'. Bu kelimeyi 22 bin 856 ile 've', 20 bin 844'le 'olmak', 15 bin 140'le 'bu', 6 bin 886'yla 'için' ve 6 bin 421'le 'o' izliyor. 'Ben', 'demek', 'çok', 'yapmak', 'ne', 'gibi', 'daha', 'almak', 'var', 'kendi', 'gelmek', 'ile', 'vermek', 'ama', 'sonra', 'kadar', 'yer', 'en' ve 'insan' kelimeleri de yazılı Türkçe'de en çok kullanılan kelimeler arasında yer alıyor. Araştırmada elde ettiğimiz bulgular ile Türk Dil Kurumu'nun tespit ettiği kelimeler birbirini desteklemektedir.

4.5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna Göre Kullandıkları Toplam Harf ve Kelime Çeşidine Ait Bulgular (Diagnosis of Letter and Word Type Used by Students who Attend the Research According to Mother Education Level)

Tablo 6. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumuna göre kullandıkları toplam harf ve kelime çeşidine ait bulgular
(Table 6. Diagnosis of letter and word type used by students who attend the research according to mother education level)

Anne Eğitim Durumu	n	Toplam Harf Sayısı		Toplam Kelime Çeşidi	
		f	%	f	%
İlkokul	12	11530	23,21	855	22,67
Lise	5	14796	29,78	1164	30,87
Üniversite	13	23351	47,01	1752	46,46
Toplam	30	49677	100	3771	100

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumu göz önünde bulundurulduğunda annesi ilkökul mezunu 12, lise mezunu 5 ve üniversite mezunu 13 öğrenci bulunduğu görülmektedir. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin; kullandıkları toplam harf sayısı 22151, toplam kelime çeşidi 1752 ile birinci sırada geldiği görülmektedir.

Bu bulgu araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumlarının çocukların kullandıkları harf ve kelime çeşitlerini etkilediğini ortaya koymuştur. Aynı şekilde kullandıkları harf sayıları ve kelime çeşitleri farklılık gösterdiği gibi okuma hızları, akademik benlikleri, okul yaşamları da farklılık gösterebilir. Bu da öğrencilerin sosyal yaşamlarını önemli ölçüde etkileyecektir. Bulguların sonunda ebeveyn eğitim düzeylerinin çocuk için çok önemli olduğu söylenebilir.

4.6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna Göre Kullandıkları Toplam Harf ve Kelime Çeşidine Ait Bulgular (Diagnosis of Letter and Word Type Used by Students who Attend the Reseach According to Father Education Level)

Tablo 7. Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre kullandıkları toplam harf ve kelime çeşidine ait bulgular
(Table 7. Diagnosis of letter and word type used by students who attend the research according to father education level)

Baba Eğitim Durumu	n	Toplam Harf Sayısı		Toplam Kelime Çeşidi	
		f	%	f	%
İlkokul	6	10144	20,42	656	18,73
Lise	11	17766	35,76	1163	33,21
Üniversite	13	21767	43,82	1683	48,06
Toplam	30	49677	100	3502	100

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumu göz önünde bulundurulduğunda babası ilkökul mezunu 6, lise mezunu 11 ve üniversite mezunu 13 öğrenci bulunduğu görülmektedir. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin; kullandıkları toplam harf sayısı 20444, toplam kelime çeşidi 1683 ile birinci sırada geldiği görülmektedir.

Bu bulgu araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumlarının çocukların kullandıkları harf ve kelime çeşitlerini etkilediğini ortaya koymuştur. Aynı şekilde kullandıkları harf sayıları ve kelime çeşitleri farklılık gösterdiği gibi okuma hızları, akademik benlikleri, okul yaşamları da farklılık gösterebilir. Bu da öğrencilerin sosyal yaşamlarını önemli ölçüde etkileyecektir. Bulguların sonunda ebeveyn eğitimlerinin çocuk için çok önemli olduğu söylenebilir.

4.7. Araştırmada Elde Edilen Verilerin Türkçe Birinci Sınıf İlk Okuma Yazma Programı Açısından Değerlendirilmesi (Evalvation of Datas Obtained From Research in Terms of First Turkish Literacy Program)

Ses Temelli Cümle Yönteminde sesler alfabedeki sıralanışına göre A' dan Z' ye değil, harflerin yazım kolaylığı, anlamlı hece ve kelime oluşturmadaki verimliliği dikkate alınarak altı grupta toplanmıştır. Bu grup oluşturulurken esnek davranılmıştır. Yeni program özellikleri bakımından da esnek bir yapıdadır. Yani öğretmen eğer daha yararlı görürse ses gruplarında, seslerin öğrenciye veriliş sıralamasında değişiklik yapabilir. Bu da hem öğretmenin hem de öğrencinin özgür olmasını sağlamaktadır. Bu durum ilk okuma yazma öğretiminde daha anlamlı ve daha aktif bir öğrenme ortamının oluşmasını sağlayabilir.

Yapılan araştırmada da en sık kullanılan sesler arasında A, E, R, İ, N, M sesleri yer almaktadır. Programdaki seslerin sıralaması da incelendiğinde araştırmada edinilen bilgiler ile örtüşmektedir. Sık kullanılan seslere programda öncelik verilmiştir. Yapılan araştırmada en az

kullanılan sesler arasında ise J, F, Ö, C ve P sesleri yer almaktadır. Yine programda önerilen ses gruplarında bu seslere son sıralarda yer verilmiştir. Sesler verildikten sonra öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamaya yönelik etkinliklerin ardından açık hecelere ulaşıp yeni kelimeler oluşturulur. Elde edilen kelimelerden de cümle oluşturulup okutulur. Cümleler oluşturulurken görsellerden yararlanır. Cümlelerin anlamlı hale getirilmesinde şarkı, tekerleme ve görseller kullanılmalıdır. Üretilen yeni kelimelerin anlamı mutlaka öğrencilere açıklanır. Çünkü programda yer alan bazı kelimeler çocukların ilk kez karşılaştıkları kelimelerdir. Örneğin 'ala' kelimesi. Yapılan araştırmada elde edilen bulgular ile programda önerilen ses gruplarının sıralaması tutarlılık göstermektedir. Seslerle anlamlı hece ve kelime oluşturulması düşünüldüğünde programda yer alan ses sıralamasının anlamlı olduğu söylenebilir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre Türkçe Öğretim Programı değerlendirme, üründen çok süreci gözlemek, öğrencinin gelişimi hakkında düzenli bilgiler toplamak, öğrenci merkezli etkinliklere ağırlık vermek, öğrencinin kendisini geliştirmesine yardımcı olmak, değişik tip etkinlikler yapmak, öğrenme süreci boyunca edinilen becerileri değerlendirmek, değerlendirme sürecinde öğrenci ve ailesini de katma, gibi konuları içermektedir (Güneş, 2007). Bir cümle yaklaşımının ses temelli olabilmesi için o cümlenin içinde belli bir sesin ağırlığını taşıması gerekir. Türkçe Öğretim Programı incelendiğinde kullanılan kelimeler ve cümleler hissettirilecek seslere uygun oluşturulmuştur. Örneğin; "Uçtu uçtu uçak uçtu.", ya da "Çan çan çikolata," cümlelerinde "ç" sesinin ağırlığı söz konusudur.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER (CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS)

5.1. Sonuçlar (Conclusions)

Araştırmada elde edilen sonuçlara bakıldığında yaklaşık dokuz saat süren araştırmada araştırmaya katılan toplam 30 okul öncesi öğrencinin araştırma süresince toplam 49677 harf kullandıkları tespit edilmiştir.

Yine araştırma süresince öğrencilerin en fazla A sesini kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğrenciler en fazla kullandıkları sesler arasında E, R, İ, N ve M sesleri de bulunmaktadır. Öğrencilerin sesli harfleri daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan 30 okul öncesi öğrencisi en az J sesini kullanmışlardır. En az kullandıkları sesler arasında F, Ö, C, P sesleri de yer almaktadır. Bu durum ilk okuma yazma programında yer alan ses gruplarının sıralaması ile paralellik göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlarda görülmüştür ki öğrencilerin sık kullandıkları kelimeler arasında öğrencilerin yaşantı sonucu öğrendikleri ve benmerkezci düşündükleri için birinci şahıslarla ilgili zamirleri kullandıkları görülmüştür. Öğrenciler en fazla 'ben' kelimesini tekrar etmişlerdir. Yine sık kullandıkları kelimeler arasında 'orada, bir, çok, var, sevmek, anne, olmak, baba, biz' kelimeleri yer almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları kelimelerde başlangıç harfine göre sahip oldukları kelime servetleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin en fazla 'A ve E' sesi ile başlayan kelimelerin kullandıkları görülmüştür. Öğrenciler en az 'J ve I' sesi ile başlayan kelimeleri kullandıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve baba eğitim durumlarına göre çocukların sahip oldukları kelime serveti arasında yüksek bir ilişki olduğu görülmüştür. Anne ve baba eğitim durumlarına bakıldığında anne ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerin kelime servetlerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür. En az kelime servetine sahip öğrencilerin ise anne ve babalarının eğitim durumlarının en düşük olan öğrenciler olduğu tespit edilmiştir.

İlk okuma yazma programı incelendiğinde önerilen ses gruplarının uygun olduğu söylenebilir. Ses gruplarının öğrenciye verilmesi ve

araştırmada öğrencilerin sık kullandıkları sesler arasında paralellik olduğu görülmüştür.

5.2. Öneriler (Recommendations)

İlk okuma yazma programlarında öğrencilere sesler öğretilirken, öğrencilerin sık kullandıkları harflere öncelik verilebilir. Böylece öğrencilerin okuma yazma öğretiminin doğal öğrenmeye dayalı olması sağlanabilir. Ayrıca öğretim ilkelerinden hayatilik ve bilinenden bilinmeyene ilkelerine de uyulmuş olur.

Araştırmaya dayalı olarak elde edilen öğrencilerin sahip oldukları kelime servetine göre ilk okuma yazma programında yer alan ses grupları tekrar gözden geçirilebilir.

Öğrencilerin sahip oldukları kelime servetleri dikkate alınarak ilk okuma yazma öğretim materyalleri ve ders kitapları yeniden gözden geçirilebilir.

Öğrencilerin kelime servetinin arttırılmasına yönelik öğrenci velileri bilinçlendirilebilir.

Okul öncesi eğitim-öğretim sürecinde, öğrencinin sahip olduğu kelime servetini arttırıcı etkinlikler yapılabilir.

Okuma yazma ders programının içerik kısmının öğrencinin yaşamına uygunluğuna ve öğretim ilkelerine dayalı okuma yazma öğretimi sürecinin etkililiğine yönelik düzenlenmesi için çalışmalar yapılabilir.

Öğrenci kelime servetine dayalı bir ilk okuma yazma programı (muhteva, öğretim materyalleri, ses grupları) hazırlanarak öğrenci başarısına etkililiği deneysel olarak araştırılabilir.

Öğrencilerin kelime servetini belirlemeye yönelik, sınıf ortamında kamera çekimine dayalı bir araştırma yapılabilir.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilimdalı, Sınıf Öğretmenliği Bilimdalında yapılan yüksek lisans tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akyol, H., (2005). Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi. Ankara: Pegem Yayınları.
2. Cresswell, J.W., (1994). Research Design Qualitative & Quantitative Approaches. Thousand Oaks. California: Sage Publications.
3. Çelenk, S., (2003). İlk Okuma Yazma Programı ve Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık,.
4. Çelenk, S., (2004). Etkinlik Temelli İlkokuma ve Yazma Öğretimi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
5. Demirel, Ö., (1999). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
6. Demirel, Ö., (2002). Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık
7. Gülbaş, Ç., (2008). Yeni İlköğretim Birinci Sınıf İlk Okuma Yazma Dersi Öğretim Programı Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
8. Gün, A., (2006). Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Algıları ve Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
9. Güneş, F., (2004). Niçin Ses Temelli Cümle Yöntemi. Eğitimde Yansımalar VIII, Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu. Kayseri: Erciyes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
10. Güneş, F., (2007). Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Zihinsel Yapılandırma. Ankara: Nobel Yayıncılık.
11. İlhan N., (2007) Çocukların Dil Edinimi Gelişimi ve Dile Katkıları. www.ingilizceogretmeni.com

12. Karasar, N., (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları
13. MEB, (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.sınıflar). Ankara: Selt Yayınları
14. Nargül, E., (2006)Alana Dışından Gelen Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretimindeki Yeterlilikleri ve Karşılaştıkları Sorunlar. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
15. Orhan, H.G., (2007) Bilgisayar Destekli Öğretimin İlk Okuma Yazma Başarısına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
16. Öz, M.F., (1998). Uygulamalı İlk Okuma Yazma Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
17. Özdemir, E., (1995). Okuma Sanatı. İstanbul: İnkılâp Kitapevi.
18. Savaş, B., (2006). Okuma Eğitimi ve Çocuklarda Dil Gelişimi. İstanbul: Alfa Yayınları.
19. Senemoğlu, N., (2002) Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Gazi Kitapevi.
20. Uğuz, S., (2006). Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmenler Tarafından Algılanma Biçimleri ve Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
21. Ünalın, Ş., (2001). Türkçe Öğretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
22. Yıldırım, A., (1999) Nitel araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin yayıncılık
23. Yıldırım, A. ve Simsek, H., (2000). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
24. Wikipedia, (21/07/2010 tarihinde indirilmiştir.)
http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_alfabesindeki_harflerin_kullan%C4%B1m_s%C4%B1kl%C4%B1klar%C4%B1